

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 2. juna 2022.godine
Br. ref.: RK 1999/22

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI83/21

Podnosilac

Çerkin Ibishi

Ocena ustavnosti presude Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju
AC-I-20-0254 od 11. marta 2021. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Çerkin Ibishi sa mestom stanovanja u Kosovskoj Mitrovici (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Žalbeno veće PKVS) AC-I-20-0254 od 11. marta 2021. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene odluke, kojom je, po navodima podnosioca zahteva, došlo do povrede njegovih prava i osnovnih sloboda koje su zagarantovane članom 46 [Zaštita Imovine] i 49 [Pravo na rad i obavljanje Profesije] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavu 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o Radu).

Postupak pred Sudom

5. Dana 5. maja 2021. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev pred Ustavnim Sudom Kosova (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 18. maja 2021. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Bajrama Ljatifija za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednica je imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Gresa Caka Nimani (predsedavajuća), Safet Hoxha i Radomir Laban, članovi.
7. Dana 17. maja 2021. godine, na osnovu stava 5. člana 114. [Sastav i mandat Ustavnog suda] Ustava i pravila 12 (Izbor predsednika i zamenika predsednika) Poslovnika o radu, sudija Gresa Caka-Nimani je izabrana za predsednicu Ustavnog suda. Na osnovu stava 4 pravila 12 Poslovnika o radu i odluke Suda br. KK-SP 71-2/21, utvrđeno je da će sudija Gresa Caka-Nimani preuzeti funkciju predsednice Suda nakon završetka mandata aktuelne predsednice Suda Arte Rama-Hajrizi, 26. juna 2021. godine.
8. Dana 24. maja 2021. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva, i jednu kopiju zahteva je poslao Vrhovnom Sudu.
9. Dana 25. maja 2021. godine, na osnovu tačke 1.1 stava 1. člana 9. (Prevremeni istek mandata) Zakona i pravila 7 (Ostavka na dužnost sudije) Poslovnika o radu, sudija Bekim Sejdiu je podneo ostavku na mesto sudije pred Ustavnim sudom.
10. Dana 26. juna 2021. godine, na osnovu stava 4, pravila 12 Poslovnika o radu i odluke Suda br. KK-SP 71-2/21, sudija Gresa Caka-Nimani je preuzela dužnost predsednice Suda, dok je na osnovu tačke 1.1 stava 1, člana 8. (Istek mandata

sudije) Zakona, predsednica Arta Rama-Hajrizi okončala mandat predsednice i sudije Ustavnog suda.

11. Dana 11. maja 2022. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno preporuku Sudu o prihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

12. Prema spisima predmeta, podnosilac zahteva je bio u radnom odnosu kod Društvenog preduzeća /novinskog lista "Rilindija" u periodu od novembra 1974. godine do februara 2002. godine.
13. Dana 22. februara 2017. godine, Kosovska agencija za privatizaciju (u daljem tekstu: KAP) donela je odluku o pokretanju likvidacije preduzeća DP novinski list "Rilindija".
14. Dana 12. aprila 2017. godine, podnosilac zahteva je podneo KAP-u zahtev za naknadu zbog prevremenog prestanka radnog odnosa.
15. Dana 23. maja 2017. godine, Organ za likvidaciju odlukom PRN142-0415, odbija zahtev podnosioca zahteva za naknadu. Organ za likvidaciju je obrazložio da se podnosiocu ne može priznati pravo na naknadu zbog prevremenog raskida ugovora o radu, kao što je predviđeno članom 40. stav 1.6.2 Aneksa Zakona br. 04/L-034 o Kosovskoj agenciji za privatizaciju iz razloga što do prestanka radnog odnosa nije došlo kao rezultat radnje koju je preduzeo KAP, odnosno nije se desio usled likvidacije.
16. Dana 20. juna 2017. godine, podnosilac zahteva je izjavio žalbu PKVS-u protiv odluke Organa za likvidaciju PRN142-0415. U toj žalbi, podnosilac zahteva traži da se KAP obaveže da njemu na ime naknade štete zbog prevremenog raskida ugovora o radu od strane DP novinski list "Rilindija", dana 21. februara 2002. godine, isplati iznos od 1200 evra i između ostalog tvrdi da su kolektivno otpušteni s posla dana 21. februara 2002. godine, i da se samim tim primenjuje Uredba UNMIK-a 2001/27, odnosno član 12. stav 2 (f).
17. Dana 25. jula 2017. godine, KAP je podneo "Odbranu na žalbu" podnosioca zahteva. KAP, *inter alia*, naglašava da član 40. stav 1.6.2 Aneksa Zakona o KAP daje pravo samo licima koja su otpuštena s posla zbog neke radnje KAP, a u slučaju podnosioca je naglasio da ista nije bila u radnom odnosu u DP "Rilindija" mnogo godina pre likvidacije, odnosno podnosilac nije više pružio usluge rada preduzeću od 2002. godine.
18. Dana 21. avgusta 2017. godine, podnosilac zahteva je dostavio odgovor na navode KAP-a i naglasio da osporava njegove tvrdnje, navodeći, između ostalog, da se prema članu 12. stav 2. Uredbe UNMIK-a 2001/27, u slučaju otpuštanja s posla velikih razmera primenjuju sledeće odredbe: "(f) zaposleni ne može biti otpušten s posla dok mu poslodavac ne isplati paušalnu naknadu. Ova naknada se mora isplatiti na dan prekida ugovora o radu, prema sledećim stopama: (i) od 1-4 godine radnog iskustva 1 mesečna plata; (ii) od 5-9 godine radnog iskustva 2 mesečne plate; (iii) od 10-19 godine radnog iskustva 3

mesečne plate; (IV) od 20-29 godine radnog iskustva 4 mesečne plate; (V) od 30 i više 5 mesečnih plata.”.

19. Dana 31. avgusta 2017. godine, KAP dostavlja “protiv odgovor na odgovor na odbranu”, navodeći da podnosilac zahteva nije dostavio nove dokaze ili pravne argumente, i ponovio da radni odnos podnosioca zahteva nije prestao usled radnje KAP-a.
20. Dana 28. februara 2020. godine, Specijalizovano veće PKVS-u je presudom C-VI-17-0291, odlučio da odbije, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva, obrazlažući da podnosilac zahteva nije podneo dokaze kojima bi potkrepio svoje argumente i nije uspeo da dokaže da njemu na osnovu dostavljenog pismo o prestanku ugovora o radu od strane KAP-a u februaru 2002. godine, pripada pravo nadoknade za prevremeni raskid ugovora. Prema PKVS-u, na osnovu člana 40. stav 1.6.2 Aneksa Zakona o KAP, radnik uživa pravo na naknadu ako je (a) Ugovor o radu raskinut kao rezultat odluke za likvidaciju 22. februara 2017. godine, kada je započeo postupak za likvidaciju DP-a novinski list „RILINDIJA“; (b) Otpuštanje s posla je došlo kao rezultat odluke KAP-a; i (c) Neka radnja od strane agencije u vezi sa administracijom preduzeća, prodaje, likvidacije, itd; a u konkretnom slučaju podnosilac zahteva nije ispunio ove uslove.
21. Dana 12. avgusta 2020. godine, podnosilac zahteva je na presudu (C-IV-17-0291) Specijalizovanog veća PKVS izjavio žalbu Žalbenom veću PKVS, kojom je naveo (i) bitne povrede odredaba parničnog postupka; (ii) pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje; i (iii) pogrešnu primenu materijalnog prava. Podnosilac zahteva naglašava da je prema sudskoj praksi otpremnina nakon prestanka radnog odnosa predviđena zakonom. On tvrdi da se onda kada prestane radni odnos mora doneti rešenje o prestanku radnog odnosa i naglašava da ta odluka ne postoji. Prema njegovim navodima, “*Ovo dokazuje da žalocu nije ukinut radni odnos do ulaska u likvidaciju preduzeća.*”.
22. Dana 11. marta 2021. godine, Žalbeno veće PKVS je presudom AC-I-20-0254, odbilo, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva i u potpunosti potvrdilo (presudu C-IV-17-0291) Specijalizovanog veća PKVS-a.
23. Žalbeno veće PKVS-a je naglasilo da se moraju oceniti dokazi koje je dostavio podnosilac zahteva, kojima on dokazuje da li ispunjava kriterijume da se njemu prizna pravo na naknadu zbog prevremenog raskida ugovora o radu na osnovu člana 40.1.6.1 Aneksa Zakona o KAP-u. S tim u vezi, Žalbeno veće je obrazložilo da je podnosilac zahteva potvrdio da je bilo radnik DP “Rilindija”, ali “*nijednim dokazom nije dokazao da je njemu KAP prekinuo radni odnos sa nekom njenom radnjom kao rezultat početka postupka za likvidaciju DP-a, da bi imao pravo, koje na osnovu člana 40.1.6.2 Aneksa Zakona o KAP-u, da mu se prizna pravo na nadoknadu 3 plata u iznosu od 1.200,00 evra u ime nadoknade o prevremenom prekidu ugovora o radu. [...]*”.

Navodi podnosioca zahteva

24. Podnosilac zahteva tvrdi da je osporena odluka doneta uz povredu njegovih prava i osnovnih sloboda koje su propisane u članu 46. [Zaštita Imovine] i članu 49. [Pravo na rad i obavljanje Profesije] Ustava.
25. Što se tiče navoda o povredi člana 46. Ustava, podnosilac zahteva, navodi, *“svakom građaninu Republike Kosovo zagantovano pravo svojine, korišćenje imovine i da niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. Lični dohoci su sastavni deo imovine svakog građanina, stoga, njihovim uskraćivanjem od strane tuženog prekršen je član 46. Ustava Republike Kosova”*.
26. Što se tiče navoda o povredi člana 49. Ustava, podnosilac zahteva, navodi, *“Takođe uskraćivanjem prihoda od rada povređeno je i pravo na rad i bavljenje profesijom zagantovano odredbama člana 49. Ustava Republike Kosova. Pravo na rad je zagantovano i odredbama međunarodne konvencije o zaštiti ljudskih prava”*.
27. Podnosilac zahteva dalje smatra da je UMNİK uredba nije primenjiva u njegovom slučaju navodeći da, *“KAP je naslednik poverilačke agencije koja je radila i radi prema Uredbi UNMIK-a, a ne na osnovu Ustava Republike Kosova, stoga, i iz ovog razloga smatramo da presude nisu predmetne jer su donesene od nenadležnog organa”*.
28. Podnosilac zahteva se obraća Sudu sa zahtevom, *“Želim da se ponište ožalbene presude i da se odobri tužba”*.

Relevantne zakonske odredbe

ANEKS O ZAKONU Br. 04/L-034 O KOSOVSKOJ AGENCIJI ZA PRIVATIZACIJU

Član 40.

Prioriteti potraživanja i interesa

*“1. U postupku likvidacije sva potraživanja poverilaca izmiruju se po dole navedenim klasama 1.1 do 1.8 i prema sledećem redosledu:
[...]*

1.6. preferencijalna potraživanja radnika po sledećem redosledu:

1.6.1. potraživanja za plate zaposlenih koji nisu isplaćeni do datuma odluke Suda ili Agencije da se započne postupak likvidacije, ograničena na tri meseca bruto plate po licu;

1.6.2. potraživanja za zakonom propisanu otpremninu prijavljena od strane radnika koji su postali višak zbog Odluke o likvidaciji preduzeća, ili u vezi sa tim, radnje preduzete od strane Agencije na osnovu člana 6.1 ili 6.2 Zakona o KAP-u;

[...]”

UREDBA UNMIK-a BR. 2001/27 O OSNOVNOM ZAKONU O RADU NA KOSOVU

Član 12.

Prestanak ugovora o radu zbog privrednih, tehnoloških i organizacionih promena u preduzeću

[...]

12.2 U slučaju otpuštanja velikih razmera primenjuju se sledeće odredbe:

(a) pre uvođenja takvih promena, poslodavac će u pisanom obliku izvestiti zaposlene i u odgovarajućim slučajevima sindikat (sindikate) zaposlenih, o planiranim promenama i njegovim implikacijama, uključujući broj i kategoriju zaposlenih koji će biti otpušteni, merama koje će se preduzeti kako bi se olakšale posledice tih promena i o pravima zaposlenih navedenim u ugovoru o radu i u odgovarajućim slučajevima u kolektivnom ugovoru;

(b) poslodavac će u pisanom obliku obavestiti zaposlene o raskidu ugovora o radu najmanje 3 meseca pre raskida;

(c) poslodavac će u pisanom obliku obavestiti kancelariju za zapošljavanje, o zaposlenima koji će biti otpušteni kako bi kancelarija bila u mogućnosti da pruži pomoć tim zaposlenima pri traženju alternativnog zaposlenja;

(d) poslodavac će preduzeti odgovarajuće mere da bi ograničio broj zaposlenih koji bi trebalo da budu otpušteni ograničavanjem ili zamrzavanjem zapošljavanja novih radnika, unutrašnjom preraspodelom zaposlenih, ograničavanjem prekovremenog rada, smanjivanjem radnih sati, pružanjem mogućnosti za stručnu prekvalifikaciju i promovisanjem dokvalifikacije;

(e) pri odlučivanju o broju i kategoriji zaposlenih koji će biti otpušteni, poslodavac će imati na umu sledeće: kvalitet izvršavanja obaveza, profesionalnu obučenost i veštinu, radno iskustvo, radno mesto, kategoriju i vrstu rada, radni staž, starost i druge kriterijume koji mogu da budu navedeni u ugovoru o radu i u odgovarajućim slučajevima u kolektivnom ugovoru;

(f) zaposleni ne može da bude otpušten dok mu poslodavac ne dostavi jednokratnu otpremninu. Otpremnina će zaposlenom biti isplaćena na dan raskida ugovora prema sledećoj klasifikaciji:

(i) od 2 do 4 godine službe, 1 mesečna plata;

(ii) od 5 do 9 godina službe, 2 mesečne plate;

(iii) od 10 do 19 godina službe, 3 mesečne plate;

(iv) od 20 do 29 godina službe, 4 mesečne plate;

(v) 30 godina službe ili više, 5 mesečnih plata; i

(e) U slučajevima kada poslodavac preporuči zapošljavanje u roku od 2 godine od dana raskida, prednost imaju jednako kvalifikovani zaposleni koji su bili otpušteni. [...]

ZAKON Br. 03/L-212 O RADU

Član 70.

Prestanak ugovora o radu od strane poslodavca

1. Poslodavac može raskinuti ugovor o radu zaposlenom uz jedno vremensko upozorenje, kada:

1.1. takva suspenzija je opravdana iz ekonomskih tehničkih ili organizacijskih razloga ili kada;

1.2. zaposleni nije više sposoban obavljati radne dužnosti;

1.3. poslodavac može raskinuti ugovor o radu zaposlenom pod navedenim okolnostima utvrđenim u podstavu 1.1 i 1.2, ako je neprikladno za poslodavca za prenos zaposlenog u drugi posao, trenirati ili kvalifikovati njega za obavljanje posao ili neki drugi posao;

1.4. poslodavac može da raskida ugovor o radu zaposlenom u traženom periodu najave prekida u:

1.4.1. težim slučajevima lošeg ponašanja zaposlenog, i

1.4.2. zbog ne zadovoljavajućeg ispunjavanja radnog obaveza.

1.5. poslodavac mora obavestiti zaposlenog o njegovom/njenom udaljenju odmah po nastupanju slučaja koji dovodi do udaljenja, ili u momentu kada je poslodavac saznao za taj slučaj;

1.6. poslodavac može da raskine ugovor o radu zaposlenom bez prethodnog predviđenog upozorenja otkaza, tada kad:

1.6.1. zaposleni je kriv za ponavljanje lošeg neozbiljnog ponašanja ili kršenja obaveza;

1.6.2. performansa zaposlenog je nezadovoljna i pored pismenog upozorenja.

2. Poslodavac može raskinuti ugovor o radu prema podstavu 1.6. stava 1. ovog člana, samo ako je zaposleni primio opis u pismenoj formi o nezadovoljavajućoj performanci, na neodređenom vremenskom periodu, u kojem zaposleni treba unaprediti sopstvenu performanciju kao i jednu izjavu da učinak za njegovo poboljšanje će rezultirati sa otkazom sa posla bez ikakvog daljeg obaveštenja u pismenoj formi.

3. Poslodavac treba da održati susret sa zaposlenim da bi mu objasnio njemu/njoj raskid radnog ugovora ili sa namerom da mu preda upozorenje, zaposleni ima pravo biti uz društvo jednog predstavnika prema svojoj volji.

4. Kolektivni ugovori ili Interni Akti Poslodavca može specifikovati vrste uništavosti (nevaljanosti) ili kršenja dužnosti koje čine predmet ugovora zbog čega zaposleni podleže raskidu radnog odnosa bez prethodnog upozorenja, bilo posle jedinog slučaja ili nakon ponovljenih kršenja.

Član 71.

Obaveštenje o raskidu ugovora o radu

1. Poslodavac može raskinuti ugovor o radu na neodređeno vreme na osnovu člana 70 u sledećim vremenskim intervalima otkaza/najavljivanja:

1.1. od šest (6) meseci do dve (2) godine zaposlenja, trideset (30) kalendarskih dana;

1.2. od dve (2) do deset (10) godine zaposlenja, četrdeset i pet (45) kalendarskih dana;

1.3. preko deset (10) godine zaposlenja, šesdeset (60) kalendarskih dana.

2. Poslodavac ima pravo da raskine Ugovor o radu na ograničeno vreme uz obaveštenje od trideset (30) kalendarskih dana, Poslodavac koji ne namerava obnoviti ugovor za određeni period treba da informiše

zaposlenog najmanje trideset (30) dana pre isteka ugovora. Neuspeh da nastupa na ovaj način će dati zaposlenom pravo da produži za dodatnih trideset (30) kalendarskih dana uz isplatu pune plate.

Član 72.

Procedura pre prekida ugovora

1. Odluke da raskine Ugovor o radu mora se obaviti na pismenim obliku i treba obuhvatiti obrazloženje za prekid.
2. Rešenje iz stava 2. ovog člana je konačan danom dostavljanja zaposlenom.
3. Poslodavac je obavezan da izvrši isplatu ličnih i drugih dohodaka do dana prestanka radnog odnosa.
4. Poslodavac ima pravo da zabrani pristup zaposlenima u objektu preduzeća tokom perioda obaveštenja/otkaza, odnosno pre prestanka Ugovora o radu.

[...]

Član 76.

Kolektivna udaljenost sa rada

1. Raskid Ugovora o radu prema podstavu 1.1. stava 1. člana 70. ovog zakona, gde se obuhvata najmanje 10% zaposlenih ali ne manje od dvadeset (20) zaposlenih, udaljeni unutar vremenskog perioda od šest (6) meseci, smatra se kao kolektivni udaljenost sa posla.
2. U slučajevima otpuštanja velikog broja radnika, sprovode se odredbe sa stava 3. ovog člana.
3. Pre nego što se sprovode takve izmene, poslodavac obaveštava pismeno jedan (1) mesec unapred zaposlene i sindikat zaposlenih (ako su učlanjeni u sindikat) vezano sa planiranim izmenama i njihovim posledicama, obuhvatajući:
 - 3.1. broj i kategoriju zaposlenih koje treba udaljivati sa posla;
 - 3.2. mere koje treba preduzeti poslodavac, ako ih ima takvih, da bi ublažili posledice Kolektivnih udaljivanja obuhvataju:
 - 3.2.1. ograničenje ili prekid zaposlenja novih radnika;
 - 3.2.2. internu resistematizaciju zaposlenih;
 - 3.2.3. ograničenje prekovremenog rada;
 - 3.2.4. smanjenje radnih časova;
 - 3.2.5. pružanje profesionalnog reosposobljavanja;
 - 3.2.6. predviđenih prava zaposlenih sa Kolektivnim ugovorom, Internim Aktom Poslodavca ili sa Radnim Ugovorom.
4. Sa obavljenjem obaveštenja/otkaza prema stavu 3. ovog člana, poslodavac može prekinuti Ugovor o radu zaposlenima uz jedno vreme upozorenja prema članu 71 ovog Zakona.
5. Poslodavac pismeno obaveštava Kancelariju za zapošljavanje vezano za udaljavanje zaposlenih sa rada, na taj način da KZ-je ima mogućnost da pruži pomoć da bi pronašli drugi posao.
6. Zaposleni ne mogu da se udaljuju sa posla dok poslodavac ne isplati im jednokratnu novčanu nadoknadu.
7. Jednokratna novčana nadoknada zaposlenima sa Ugovorom na neodređeno vreme na dan prekida Ugovora o radu prema ovom stepenu:

- 7.1. od dve (2) do četiri (4) godine službe, jedna (1) mesečna plata;
7.2. od dve (2) do devet (9) godine službe, dve (2) mesečne plate;
7.3. od deset (10) do devetnaest (19) godine službe, tri (3) mesečne plate;
7.4. od dvadeset (20) do dvadeset i devet (29) godine službe, šest (6) mesečne plate;
7.5. od trideset (30) godine službe ili više, sedam (7) mesečne plate.
8. Ako u roku od jedne (1) godine od prestanka Ugovora o radu zaposlenima na osnovu ovog člana, poslodavac je nužan za angažovanje radnika sa istim kvalifikacijama ili treniranjima, poslodavac nema pravo angažovati druge osobe pre nego što im prvo nudi posao radnicima kojima je ukinut Ugovor o radu.
9. Slučajevi kada udaljeni radnici sa posla zbog bankrotiranja i reorganizacije, administracijom suda, ne podležu odredbama ovog Zakona.

Ocena prihvatljivosti zahteva

29. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje propisani Zakonom i Poslovníkom o radu.
30. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuje:
- “Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.*
31. U nastavku, Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, kako je to određeno Zakonom. S tim u vezi, Sud se poziva na članove 47 [Individualni zahtevi], 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

Član 47 [Individualni zahtevi]

1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.
2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.

Član 48 [Tačnost podneska]

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49 [Rokovi]

“Podnesak se podnosi u roku od četiri (4) meseca. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku [...]”.

32. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana koja osporava akt javnog organa, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva propisana zakonom. Podnosilac zahteva je takođe naglasio prava i slobode za koje tvrdi da su mu povređena u skladu sa uslovima iz člana 48. Zakona i podneo je svoj zahtev u skladu sa rokovima utvrđenim u članu 49. Zakona.
33. Pored toga, Sud razmatra da li su podnosioci zahteva ispunili uslove prihvatljivosti propisane u pravilu 39 [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovnika. Pravilo 39 Poslovnika propisuje uslove na osnovu kojih Sud može da razmotri zahtev, uključujući uslov da zahtev ne bude očigledno neosnovan. Pravilo 39 propisuje:
- “(1) Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:
[...]
(d) ako zahtev tačno razjašnjava i, adekvatno iznosi činjenice i navode da su prava ili odredbe ustava povređene
[...]
(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju”.*
34. Sud podseća da je gore navedeno pravilo, zasnovano na sudskoj praksi ESLJP-a i sudskoj praksi Suda, omogućava poslednje navedenom da proglašava neprihvatljive zahteve iz razloga koji se odnose na meritum slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može proglasiti zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegovog merituma, odnosno ako smatra da je sadržaj zahteva očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je definisano u stavu 2 pravila 39. Poslovnika (vidi predmet KI04/21, podnositeljka *Nexhmije Makolli*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. maja 2021. godine, stav 26 takođe vidi predmet KI175/20, podnositeljka *Kosovska agencija za privatizaciju*, rešenje o neprihvatljivosti od 27. aprila 2021. godine, stav 37).
35. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao „očigledno neosnovan“ u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, tačnije je nazvati ih „očigledno neosnovanim navodima“. Poslednje navedeni se, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi „četrtoeg stepena“; (ii) navodi koji se kategorišu kao „očigledni ili jasni nedostatak povreda“; (iii) „nepotkrepljeni ili neobrazloženi“ navodi; i na kraju, (iv) „konfuzni i nejasni“ navodi. (Vidi: tačnije za koncept neprihvatljivosti na osnovu zahteva ocenjenog kao „očigledno neosnovan“ i specifičnosti gore pomenutih četiri kategorija navoda kvalifikovanih kao „očigledno neosnovani“, Praktični vodič ESLJP-a o Uslovima prihvatljivosti od 31. avgusta 2019. godine; Deo III. Neprihvatljivost merituma, A. očigledno neosnovani navodi, stavovi 255 do 284 takođe vidi predmet KI04/21, citiran gore, stav 27 kao i predmet KI175/20, citiran gore, stav 38).

36. U ovom kontekstu, kao i u daljem tekstu, kako bi ocenio prihvatljivost zahteva, odnosno u okolnostima ovog slučaja, kako bi ocenio da li je očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, Sud će se prvo podsetiti na suštinu slučaja sadržanog u ovom zahtevu i odgovarajuće navode podnosioca zahteva, pri čijoj će oceni Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojima je, u skladu sa članom 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, obavezan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom (vidi predmet KIO4/21, citiran gore, stav 28).
37. Sud podseća da podnosilac zahteva u suštini navodi dve vrste povreda i to i) navodne povrede člana 46 i 49 Ustava kao i ii) navodne povreda Ustava u vezi pogrešnom primenom zakona. Stoga će Sud ove navode pojedinačno razmatrati.

i) Što se tiče navodnih povreda člana 46 [Zaštita imovine], i člana 49 [Pravo na rad i obavljanje Profesije] Ustava

38. Što se tiče povreda prava zagarantovanih članovima 46 i 49 Ustava, Sud podseća još jednom na kriterijume o prihvatljivosti propisane u stavu (1) (d) pravila 39 (Kriterijum o prihvatljivosti) Poslovnika o Radu. Pravilo 39 (1) (d) Poslovnika o radu propisuje kriterijume na osnovu kojih Sud može da razmotri zahtev, uključujući i kriterijum da zahtev nije očigledno neosnovan. Pravilo 39 (1) (d) navodi da:

**Pravilo 39.
(Kriterijum o prihvatljivosti)**

*(1) Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:
[...]*

(d) ako zahtev tačno razjašnjava i, adekvatno iznosi činjenice i navode da su prava ili odredbe ustava povređene

39. Sud podseća da, oslanjajući se na član 48 Zakona i stavove (1) (d) pravila 39 Poslovnika o Radu, kao i na svoju sudsku praksu, Sud je konstantno naglašavao da: (i) strane su obavezne da tačno razjasne i na adekvatan način predstave činjenice i navode; i takođe (ii) da dokažu i na dovoljan način potkrepe svoje tvrdnje u vezi sa povredama prava ili ustavnih odredbi.
40. U konkretnom slučaju, podnosilac je naveo samo povrede članova 46 i 49 Ustava, međutim podnosilac dalje u zahtevu ne pruža detaljnije obrazloženje kako je došlo do povrede ovih članova. Sud podseća da je on dosledno isticao da samo pozivanje na članove Ustava i EKLJP i njihovo pominjanje nije dovoljno da se izgradi argumentovana tvrdnja o ustavnoj povredi. Kada se tvrde takve povrede Ustava, podnosioci zahteva treba da osiguraju obrazložene navode i ubedljive argumente (vidi, u ovom kontekstu, predmete KI175/20, citiran gore, stav 81 KI166/20 citiran gore stav 52 KI 04/21 citiran gore stav 38- 39).
41. Shodno tome, Sud utvrđuje da što se tiče navoda podnosioca zahteva o povredi prava koja su zagarantovana članovima 46 i 49 Ustava, zahtev se treba proglasiti neprihvatljivim kao očigledno neosnovanim, kao što je propisano u stavu (1) (d) pravila 39 Poslovnika o Radu.

ii) Što se tiče navodnih povreda Ustava u vezi pogrešnom primenom zakona

42. Sud primećuje da se suština žalbe podnosioca zahteva sastoji u navodu da je KPA kao i PKVS povredili Ustav obrazlažući: *“Smatramo da je KAP je naslednik poverilačke agencije koja je radila i radi prema Uredbi UNMIK-a, a ne na osnovu Ustava Republike Kosova, stoga, i iz ovog razloga smatramo da presude nisu predmetne jer su donesene od nenadležnog organa.”*
43. S tim u vezi, Sud je, zasnivajući se na sudskoj praksi ESLJP-a, ali uzimajući u obzir i njene karakteristike, kao što su definisane kroz EKLJP kao i princip supsidijarnosti i doktrinu četvrtog stepena, dosledno naglašavao razliku između „ustavnosti“ i „zakonitosti“ i isticao da nije njegova dužnost da se bavi činjeničnim greškama ili pogrešnim tumačenjem i pogrešnom primenom zakona koje je navodno počinio redovni sud, osim i u meri u kojoj su takve greške mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom i/ili EKLJP-om. (Vidi: u tom smislu, između ostalog, slučajeve Suda KI128/18, podnosilac zahteva: *Akcionarsko udruženje Limak Kosovo International Airport S.H.A.*, „*Adem Jashari*“, rešenje od 28. juna 2019. godine, stav 55; KI62/19, podnosilac zahteva: *Gani Gashi*, rešenje o neprihvatljivosti od 19. decembra 2019. godine, stavovi 56-57; KI110/19, podnosilac zahteva: *Fisnik Baftijari*, rešenje o neprihvatljivosti od 07 novembar 2019. godine, stav 40).
44. Sud je takođe dosledno tvrdio da nije uloga ovog Suda da preispituje zaključke redovnih sudova u vezi sa činjeničnim stanjem i primenom materijalnog prava i da ne može sam oceniti činjenice koje su dovele redovni sud dotle da donese jednu umesto neke druge odluke. U suprotnom, Sud bi postupio kao sud „četvrtog stepena“, što bi rezultiralo nepoštovanjem granica postavljenih u njegovoj nadležnosti. (Vidi: u tom smislu slučaj ESLJP-a *García Ruiz protiv Španije*, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28 i reference koje su tamo korišćene; i vidi, takođe slučajeve Suda KI128/18, gore citiran, stav 56; i KI62/19, gore citiran, stav 58).
45. Sud primećuje da je suština navoda podnosioca zahteva u vezi sa pogrešnim tumačenjem primenljivih zakona od strane KPA kao i PKVS.
46. Sud primećuje da su KPA kao i PKVS detaljno obrazložili zašto nisu prihvatili zahtev podnosioca odnosno zašto je njegov zahteva za naknadu naknade štete odbijen.
47. Najpre je KPA je odlukom [PNR142-0415], odbacio kao nevažeći zahtev podnosioca, sa obrazloženjem da „[...] Organ za likvidaciju je utvrdio da Aneks zakona (Zakon Br. 04/L-034), član 40.1.6.2 propisuje da radnicima pripada nadoknada za prevremeni prekid ugovora ako se „otpuštaju s posla kao rezultat odluke za likvidaciju, ili u vezi radnji preduzete od KAP-a prema članu 6.1 ili 6.2 Zakona o KAP-u. Organ za likvidaciju ocenio je da u vreme likvidacije, koja je radnja Agencije o preduzeću, podnosilac zahteva nije bio u radnom odnosu sa preduzećem. Radni odnos podnosioca zahteva nije prekinut zbog pokretanja D.P.-a za likvidaciju, već mnogo ranije.“

48. Dalje, Specijalizovano veće PKVS-u je presudom [C-VI-17-0291], je u potpunosti potvrdilo odluku [PNR142-0415] KPA od 28. februara 2020. godine, sa obrazloženjem da, "[...] Žalilac navodi da je bio radnik DP-a sve do 21. februara 2002. godine.
Na osnovu člana 40.1.6.2, Zakona o KAP-u (Zakon Br.04/L-034), gde je propisano da radnicima pripada pravo nadoknade za prevremeni raskid ugovora ako je otpušten kao rezultat odluke o likvidaciji preduzeća, ili u vezi sa tim, radnje preduzete od strane Agencije na osnovu člana 6.1 ili 6.2 Zakona o KAP-u. Iz gore navedenih odredbi zaposleni uživa pravo na naknadu ako je:
a. Ugovor o radu je raskinut kao rezultat odluke za likvidaciju 22. februara 2017. godine, kada je započeo postupak za likvidaciju DP-a „RILINDJA“ List.
b. Otpuštanje s posla je došlo kao rezultat odluke KAP-a, i c. Neka radnja od strane agencije u vezi sa administracijom preduzeća, prodaje, likvidacije, itd. Iz žalbe se ne može videti da je žalilac ispunio jedan od propisanih zakonskih uslova, kako bi uživao pravo na nadoknadu ličnog dohotka, [...]“.
49. Na kraju o ovim navodima podnosioca odlučivalo je i Žalbeno veće PKVS koji je odbio žalbu podnosioca i potvrdilo je odluku KPA i presudu Specijalizovanog veće PKVS-u.
50. S tim u vezi, Sud se poziva na presudu [AC-I-20-0254] Žalbenog veća, gde je obrazloženo “ Žalbeno veće smatra da se zahtev tužioca o nadoknadi za prevremeni prekid ugovora o radu od 12. aprila 2017. godine, odlukom PRN142-0415 od 23. maja 2017. godine, odbija kao nevažeći, uz obrazloženje da tužilac nije bio u radnom odnosu u vreme početka postupka za likvidaciju DP-a, i on nije pružio nijedan dokaz da mu je radni odnos prekinut kao rezultat radnje DP-a“.
51. Sud, shodno tome, utvrđuje da su podnosilac zahteva imao pogodnosti kontradiktornog postupka, i da je mogao u raznim fazama postupka iznositi tvrdnje i dokaze koje su smatrali bitnima za svoj predmet; imao je priliku delotvorno pobijati tvrdnje i dokaze koje je iznela suprotna strana; redovni sudovi su saslušali i ispitali sve njihove tvrdnje koje su, gledano objektivno, bile bitne za rešenje predmeta; činjenični i pravni razlozi za pobijanu odluku su detaljno izneseni, te je stoga postupak, uzet u celini, bio pravičan (vidi: *mutatis mutandis*, presudu ESLJP-a od 21. januara 1999. godine, *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, stavovi 29 i 30 vidi, takođe predmet Suda KI22/19, podnosilac zahteva: *Sabit Ilazi*, rešenje od 07. juna 2019. godine, stav 42 kao i predmet Suda KI128/18, gore citiran, stav 58).
52. U okolnostima ovog slučaja, Sud ističe da, pored navoda o pogrešnom tumačenju zakona odnosno primene Uredbe UNMIK-a, podnosilac zahteva ne potkrepljuje u dovoljnoj meri niti argumentuje pred Sudom kako je ovo tumačenje i primena zakona od strane KPA i PKVS moglo da bude „očigledno pogrešno“, što je rezultiralo „proizvoljnim zaključcima“ ili „očigledno neobrazloženim“ za podnosioca zahteva ili kako postupci pred KPA i PKVS, u celosti, možda nisu bili pravični ili čak proizvoljni. Pored toga, Sud ocenjuje da su KPA i PKVS uzeli u obzir sve činjenice i okolnosti slučaja, navode podnosioca zahteva i obrazložili iste i jasno obrazložili zašto zahtev podnosioca na nadoknadom nije prihvatljiv. (Vidi: u tom smislu, slučaj Suda KI64/20,

podnosilac zahteva: Asllan Meka, rešenje o neprihvatljivosti od 03. avgusta 2020. godine, stav 41 i KI22/19, citiran gore stav 43).

53. Shodno tome, Sud zaključuje da su navodi podnosioca zahteva o povredi Ustava zbog pogrešnog tumačenja i pogrešne primene važećeg zakona (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi „četrto^g stepena“; i kao takvi, ovi navodi podnosioca zahteva su očigledno neosnovani na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 39 Pravilnika o radu.

Zaključak

54. Ukratko, Sud, imajući u vidu sva gore navedena izlaganja i zaključke, zaključuje da:
- i. navodi podnosioca zahteva o povredi člana 46 i 49. Ustava, spadaju u treću kategoriju (iii) „nepotkrepljeni ili neobrazloženi“ navodi, stoga, kao takvi, na ustavnim osnovama treba da se proglase očigledno neosnovanim.
 - ii. navodi podnosioca zahteva o pogrešnoj primeni zakona odnosno UMNİK Uredbe spadaju u prvu kategoriju (i), koji se kvalifikuju kao navodi „četrto^g stepena“, stoga, kao takvi, na ustavnim osnovama treba da se proglase očigledno neosnovanim;
55. Shodno tome, zahtev u celini treba da se proglasi neprihvatljivim, kao očigledno neosnovan, na ustavnim osnovama, u skladu sa pravilom 39 (1) (d) i (2) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 20. i 47. Zakona i pravilom 39 (1) (d) i (2), dana 11. maja 2022. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Bajram Ljatifi

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani

